

Komu budeme sloužit?

Rožnov, Střítež: 22.10.2017

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: 1. Samuelova 8

Text: Joz 24, 15 *Jestliže se vám zdá, že sloužit Hospodinu je zlé, vyvolte si dnes, komu chcete sloužit: zda božstvům, kterým sloužili vaši otcové, když byli za řekou Eufratem, nebo božstvům Emorejců, v jejichž zemi sídlíte. Já a můj dům budeme sloužit Hospodinu.*

Četli jsme dva texty. Oba mají podobný kontext. V jednom končí éra Samuelova, ve druhém éra Jozuova. Lid stojí před volbou. Kdo je dál povede? Kdo jim bude zjednávat právo? Kdo bude stát v čele, aby jim byl vzorem? Jozue, který převzal vedení lidu po Mojžíšovi, dovedl lid do zaslíbené země. Pak nastala doba soudců a Samuel byl posledním z nich. Z pozdějších dějin mě napadá podobnost třeba s posledním biskupem Jednoty bratrské J. A. Komenským. I on, podobně jako Jozue či Samuel formuloval svůj kšaft pro budoucí pokolení. Jsou to všechno postavy, které stojí na pomyslných meznících dějin. Po jejich odchodu se rozhoduje, jak to bude dál.

Jak to bylo za Jozua? Když Jozue zestárnul, svolal celý Izrael a postavil je před volbu, jak chtějí dál žít. A při té příležitosti ožívuje jejich vzpomínky. Ale všimněte si – on vůbec nepřipomíná, co všechno pro ně udělal, nevypočítává své činy a zásluhy. Připomíná Izraelcům, aby nezapomněli, co všechno pro ně vykonal jejich Bůh, Hospodin. Řečeno zcela sekulárně, Jozue neukazuje na osobní lidské úspěchy, ale připomíná lidu jejich původní ideály a cíle. Byl to neviditelný Hospodin, kdo vysvobodil Izraelce z otroctví. Ten, který vždycky jest, bez ohledu na režim. Za ním Izraelci vyšli a on jim razil cestu. Uzavřel s nimi smlouvu a dal jim svá přikázání – ukazatele směru, kterého se mají držet, aby si udrželi svobodu. A to v zemi, která jim byla zaslíbená, ale v níž sídlí i vyznavači jiných bohů. A to je také důležité vědět.

Jozue připomíná lidu nejen Hospodina – vysvoboditele, ale také bohy a božstva, která lidi zotročují. Připomíná pohanská božstva před-abrahamovská i současné bohy Emorejců, v jejichž zemi nyní Izrael sídlí. Božstva, která si žádají lidské oběti, božstva, o jejichž přízeň lidé usilují tak, že jsou ochotni pro ně obětovat i svou morálku či dokonce své vlastní děti. Božstva plodnosti, hojnosti, prospěchu, majetku a vlastnictví. Vždyť pohanský baal znamená vlastník – ten, který své uctívače vlastní jako otroky a používá je pro své vlastní a nikoliv jejich blaho.

Posuňme se v historii o kousek dál. Soudce Samuel rovněž zestárnul a všichni izraelští starší se k němu shromáždili. Měli jedinou prosbu: „Dosad' nad námi krále, aby nás soudil.“ Slovo „soudit“ má v tomto smyslu pochopitelně pozitivní význam, tedy aby tu byl někdo, kdo by byl „garantem spravedlnosti a řádu“. Proč se to Samuelovi nelíbilo? Protože garantem spravedlnosti a řádu je Hospodin. A jedině poslušnost Hospodinu zajistí v zemi pořádek a spravedlnost. Opět převedeno do sekulární řeči, jde o rozdíl mezi vynucenou světskou spravedlností a vnitřním nastavením člověka. Světská spravedlnost používá mocenských nástrojů k nastolení pořádku. Poslušnost Hospodina je vnitřní motivací, která vede ke spravedlnosti. Proto národy, jejichž kultura vychází z abrahamovské víry, mají kdesi hluboko v sobě onu vnitřní disciplínu a smysl pro spravedlnost. Zatímco pohanství je náboženstvím strachu z neznámého, náboženstvím úliteb svéhlavým bohům, a toto myšlení se přenáší do

potřeby před někým se hrbit, někomu podkuřovat a z toho těžit výhody. Izraelci však bohužel chtěli být jako ony pohanské národy.

Soudce Samuel varuje: „Přijde den, kdy budete úpět kvůli svému králi, kterého jste si vyvolili, ale Hospodin vám onoho dne neodpoví.“ Proč lidé chtěli nad sebou krále? Protože chtěli, aby někdo zvnějšku zajišťoval jejich svobodu, protože tu svoji vnitřní ztratili. Propadali strachu z nepřátel, nedovedli vycházet spolu navzájem, neměli jednotný cíl sloužit Hospodinu. Jenže když člověk ztratí víru, žádná světská moc ji nenahradí.

Vzpomínám si, jak mi kdysi jedna sestra řekla: „Farář, to musí být především vůdce!“ Už jen při tom historicky zatíženém slově jsem se zachvěl. Copak vůdcem není Hospodin? Jeden kolega mi zase vyprávěl, jak po něm požadovali, aby byl knězem, pastýřem i prorokem, protože tyto role měl i Ježíš. Na to on mohl odpovědět pouze jediné: „Já nejsem Ježíš!“ Proč by měli králové a jiní vůdcové suplovat úlohu, kterou má v našem životě Bůh? Reformátor Jan Kalvín říká: Vždyť i to Desatero je určeno hlavně pro lidi nevěřící. Lidé věřící ho mají napsáno v srdci.

Soudce Samuel nakonec izraelskému lidu krále ustanovil. Ale v Izraeli i král byl vázán poslušností Hospodinu. Nebyl to božský vládce, jakého uctívali pohané. Vzpomeňte na Daniela a jeho přátele v Babyloně, nebo na první křesťanské mučedníky. Byli souzeni za to, že odmítali vzdávat božskou úctu císařům. Samuel byl na rozpacích, když ho lid žádal ustanovení o krále. Modlil se proto k Hospodinu a odpovědí mu bylo: „Uposlechni lid ve všem, co od tebe žádají. Vždyť nezavrhlí tebe, ale zavrhlí mne, abych nad nimi nekraloval.“ Je udivující, že Hospodin se klidně nechal přehlasovat. Ani volbou krále se nic Hospodinu nevymklo z rukou. I nadále spočívala na každém izraelském domě odpovědnost vůči Bohu. I nadále zůstává v platnosti Jozuova výzva: „Jestliže se vám zdá, že sloužit Hospodinu je zlé, vyvolte si dnes, komu chcete sloužit. Já a můj dům budeme sloužit Hospodinu.“ Amen.

Přímluvná modlitba: *Přímluvná modlitba vychází z prohlášení, které vydala synodní rada k letošním volbám do Poslanecké sněmovny parlamentu České republiky:*

Bože, prosíme, dej ať se nový parlament a vláda skládají z odpovědných lidí, kteří budou mluvit pravdu, budou dávat přednost obecnému prospěchu, a nejen soukromým nebo skupinovým zájmům, budou usilovat o spravedlnost a osobním příkladem dosvědčovat úctu k právu, vzdělání a tradičním hodnotám slušnosti, budou zvyšovat respekt k pravdě a ke svobodě a čelit tak těm, kteří šířením strachu usilují o lacinou popularitu, budou i ve vypjatých chvílích povzbuzovat k odvaze hájit lidská práva a pomáhat tam, kde jsou lidé postiženi neštěstími, budou naslouchat bolestem a starostem spoluobčanů, hledat pokojná řešení a zabývat se problémy postihujícími celou společnost, budou si vážit lidí úspěšných, poctivých, nesobeckých a zároveň věnovat pozornost lidem v jakémkoli ohledu slabým a společností vyřazovaným, budou brát vážně problémy týkající se životního prostředí a podporovat rozhodnutí odpovědná vůči životu následujících generací a stavu planety vůbec, budou připraveni zasahovat aktivně do událostí překračujících naši domácí politiku, hledat prospěch širšího celku a pěstovat solidaritu uvnitř Evropské unie i mimo její hranice. Skrze Ježíše Krista, našeho Pána, amen.